

<http://2000.net.ua/2000/aspekty/ nauka/48470> 18. Геодезія СК-42, СК-63, WGS 84, ITRF, УСК-2000... ключ к системе. // Геопрофиль. – 2008. – ноябрь-декабрь. – С. 15. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу. – http://www.internetgeo.info/uploads/journals/geoprofile0308/syst_koordinat.pdf 19. Задемленюк А.В. Про сучасний стан координатного забезпечення та перспективи його вдосконалення для задач кадастру // Геодезія, картографія і аерофотознімання. – 2008. – Вип. 70. – С. 16. 20 Ляшенко А.А. ГІС-технологія кадастрового зонування міських територій // Інженерна

геодезія. – К.: КНУБА, 2002. – Вип. 46. – С.90. 21. Шеремет А. П. Земельне право України: навч. пос. [для студ. вищ. навч. закл.] / А. П. Шеремет – [2-ге вид.]. – К.: Центр учбової літератури, 2009. – С. 263. 22. Прес-служба Державного агентства земельних ресурсів – 06.10.2011. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.myland.org.ua/index.php?id=3076&lang=uk&razd=NEWS>

Надійшла до редколегії 28.03.12

УДК 349.6

О. Шомпол, асист.

МЕХАНІЗМ ІМПЛЕМЕНТАЦІЇ МІЖНАРОДНИХ СТАНДАРТІВ ЕКОЛОГІЧНИХ ПРАВ ЛЮДИНИ В УКРАЇНІ

У статті автором проаналізовано основні елементи національного механізму імплементації міжнародних екологічних угод у сфері екологічних прав людини. Виявлено недоліки правового регулювання у цій галузі та запропоновано шляхи їх усунення.

Ключові слова: національний механізм імплементації, міжнародні екологічні угоди, екологічні права людини.

The author analyzes the main elements of a national mechanism for the implementation of environmental treaties in the sphere of environmental human rights. Shortcomings of legal regulation in this area are revealed and suggestions for elimination are proposed.

Key words: national implementation mechanism, international environmental treaty, environmental human rights.

В статье автором проанализированы основные элементы национального механизма имплементации экологических договоров в сфере экологических прав человека. Выявлено недостатки правового регулирования в данной сфере и сформулированы предложения по их ликвидации.

Ключевые слова: национальный механизм имплементации, международные экологические договора, экологические права человека.

Останнє півстоліття міжнародне співтовариство приділяючи значну увагу вирішенню глобальних екологічних проблем, одночасно визначає як ключове питання визнання, закріплення та забезпечення основних екологічних прав людини. В умовах значного погіршення стану навколишнього природного середовища, проблеми вичерпаності природних ресурсів та їх надмірного використання, зростання різних видів небезпек об'єктивно детермінується необхідністю визначення на рівні міжнародних угод основних вимог щодо забезпечення та захисту екологічних прав людини як на міжнародному, так і на національному рівнях. Проте, недостатньо узгодити та закріпити у міжнародному договорі позиції держав щодо розуміння та змісту таких прав людини, так звані стандарти. Важливим є питання щодо їх реалізації та запровадження на внутрішньодержавному рівні.

Україна, як незалежна та суверенна держава, є суб'єктом міжнародного права та бере активну участь у міжнародно-правовому співробітництві в галузі охорони навколишнього природного середовища, забезпечення та захисту екологічних прав людини. З огляду на це, актуальним напрямком наукових досліджень є розгляд національного механізму імплементації міжнародних стандартів екологічних прав людини, зокрема в Україні.

Актуальність даного питання обумовлюється у тому, що відповідно до Основних засад (стратегії) державної екологічної політики України на період до 2020 року, затверджених Законом України від 21 грудня 2010 р., виконання міжнародно-правових зобов'язань у сфері забезпечення екологічних прав людини, охорони навколишнього природного середовища і забезпечення екологічної безпеки, міжнародне співробітництво у сфері охорони навколишнього природного середовища та забезпечення екологічної безпеки розглядаються як одні з основних інструментів реалізації екологічної політики України [10].

Загальнотеоретичні питання реалізації міжнародно-правових норм були предметом дослідження низки фахівців у сфері міжнародного публічного права: А.С. Гавердовського [3], А.І. Дмитрієва, В.І. Муравйова [4] та інших. Окремі питання реалізації міжнародних екологічних угод, в тому числі, у сфері забезпечення екологічних прав людини, розглядалися у роботах

В.І. Андрейцева [1], А. Андрусевича, Г.І. Балюк [2], С.М. Кравченко [5], М.В. Красової [6], Н.Р. Малишевої [7], Ю.С.Шемшученка [8] та інших.

Метою даної статті є розгляд внутрішньодержавного механізму імплементації міжнародних екологічних угод у сфері забезпечення та захисту екологічних прав людини в Україні на прикладі окремих екологічних угод.

На науковому рівні, в доктрині міжнародного публічного права, під механізмом імплементації міжнародно-правових норм розуміють певну сукупність правових та інституційних заходів, які використовують суб'єкти міжнародного права на міжнародному та національному рівнях з метою реалізації приписів норм міжнародного права [3, с. 92]. Враховуючи співвідношення двох правопорядків та правових систем – міжнародної та національної (внутрішньодержавної), механізм імплементації міжнародно-правових норм поділяють на міжнародний та національний, які, на думку А.С. Гавердовського, не можуть розглядатися у виключній автономії один від одного [3, с. 93-94].

Процес імплементації норм міжнародного права на національному рівні умовно поділяють за його внутрішнім змістом на дві складові: нормативний механізм (сукупність нормативних засобів) і організаційно-правовий (сукупність державно-владних інститутів) [4, с. 187].

На думку А.І. Дмитрієва, нормативний механізм розглядається як сукупність нормативних засобів, до яких належать: а) конституційні положення та норми загального характеру, які закріплюють основні гарантії сумлінного виконання державою міжнародно-правових зобов'язань; б) норми про функції і повноваження (так звані норми про компетенцію органів і посадових осіб у зв'язку з виконанням міжнародних договорів); в) норми про форми і способи реалізації міжнародно-правових норм у системі національного законодавства. Організаційно-правовий механізм імплементації норм міжнародного права на національному рівні являє собою комплекс тих чи інших органів держави, що беруть участь у здійсненні цих норм, і здійснюваних ними заходів, спрямованих на виконання міжнародних зобов'язань держави. Організаційно-правовий механізм імплементації органічно пов'язаний із нормативним механізмом, фактична реалізація якого здійснюється

шляхом реальної діяльності передбачених для цього різних за статусом, повноваженнями і характером органів держави [4, с. 188-189].

Зазначені вище загальнотеоретичні підходи можуть бути повною мірою екстрапольовані на механізм імплементації міжнародно-правових норм щодо забезпечення екологічних прав людини в Україні. На прикладі окремих Конвенцій розглянемо проблемні питання механізму імплементації основних міжнародних стандартів забезпечення та захисту екологічних прав людини в контексті дотримання Україною зобов'язань, закріплених у Конвенції Європейської економічної комісії ООН про доступ до інформації, участь громадськості в процесі прийняття рішень та доступ до правосуддя з питань, що стосуються довкілля (Орхуська конвенція) (1998 р.) та Конвенції про оцінку впливу на навколишнє середовище у транскордонному контексті (Конвенція Еспо) (1992 р.).

Нормативний механізм імплементації зазначених міжнародних угод складають: по-перше, конституційні норми. Відповідно до ст. 9 Конституції України [9] міжнародні договори, згоду на обов'язковість яких висловила Верховна Рада України, стають частиною національного законодавства. Відповідно до такого положення Конституції України норми міжнародних договорів, що стали частиною національного законодавства України застосовуються в тому ж порядку, що й норми національних законодавчих актів.

Відповідно до вказаної статті визначено пріоритет вимог міжнародних договорів, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, перед нормами національних законодавчих та нормативно-правових актів. Порядок укладення та форми висловлення згоди на обов'язковість міжнародних договорів для України визначені на рівні Закону України "Про міжнародні договори України" від 29 червня 2004 р. [11].

Чинні міжнародні договори України в галузі охорони навколишнього природного середовища можна класифікувати за різними критеріями. В залежності від часу приєднання України до міжнародної угоди можна виокремити дві великі групи: 1) міжнародні договори Радянського Союзу та Української РСР, що діють на території України відповідно до законів України "Про правонаступництво" від 12 вересня 1991 р. [12] та "Про міжнародні договори України" від 29 червня 2004 р. [11]; 2) міжнародні договори, до яких Україна приєдналась як незалежна, суверенна держава.

Основними правовими формами участі держав у міжнародному співробітництві є підписання та участь у міжнародно-правових договорах, угодах, а також, членство та участь у діяльності міжнародних організацій або співпраця із ними. Україна активно реалізує обидві форми міжнародного співробітництва, зокрема у сфері забезпечення та захисту екологічних прав людини.

По-друге, норми про функції та повноваження. Такі норми, зазвичай визначають повноваження органів і посадових осіб, в першу чергу, на підписання міжнародних угод та подальшу їх реалізацію. Відповідно до ст. 106 Конституції України Президент України представляє державу в міжнародних відносинах, здійснює керівництво зовнішньополітичною діяльністю держави, веде переговори і підписує міжнародні договори України від імені держави. Законом України "Про міжнародні договори України" закріплено перелік осіб, які мають право підписувати міжнародні договори від імені держави без спеціальних на те повноважень – Президент України, Прем'єр-міністр України, міністр закордонних справ. Такі повноваження можуть бути делеговані. Наприклад, Орхуська конвенція від імені України була підписана заступником Міністра охорони навколишнього природного се-

редовища та ядерної безпеки України Я.І.Мовчаном, відповідно до повноважень, закріплених у розпорядженні Президента України від 23 червня 1998 р. [20].

По-третє, норми про форми і способи реалізації норм міжнародних угод. Дана група норм складає найбільший інтерес з точки зору фактичної реалізації міжнародно-правових зобов'язань на національному рівні.

Конвенція Європейської економічної комісії ООН про доступ до інформації, участь громадськості в процесі прийняття рішень та доступ до правосуддя з питань, що стосуються довкілля (Орхуська конвенція) [13], ратифікована Верховною Радою України згідно з Законом України від 6 липня 1999 р. [14], визначає правові засади доступу громадськості до екологічної інформації на рівні міжнародних стандартів, які мають бути забезпечені на національному рівні в частині доступу до екологічної інформації, участі громадськості у прийнятті екологічно значимих рішень та доступі до правосуддя.

Конвенцією передбачено, що з метою сприяння захисту права кожної людини нинішнього та майбутніх поколінь жити в навколишньому середовищі, сприятливому для її здоров'я та добробуту, кожна із Сторін гарантує права на доступ до інформації, на участь громадськості в процесі прийняття рішень і на доступ до правосуддя з питань, що стосуються навколишнього середовища.

На нашу думку, одним із важливих положень Конвенції, яке полегшує доступ громадськості до екологічної інформації, є положення про те, що зацікавлена громадськість (під якою розуміють одну, або більше осіб) не має доводити свою зацікавленість у отриманні такої інформації.

Конвенцією закріплено цілу низку зобов'язань держав-учасниць, які мають бути реалізовані на національному рівні щодо забезпечення вільного доступу їх громадян до екологічної інформації, а саме – щодо збору, зберігання та оновлення такої інформації, обов'язкового та періодичного оприлюднення екологічної інформації.

З метою реалізації положень Орхуської конвенції у національному законодавстві Законом України від 28 листопада 2002 р. [15] було внесено зміни і доповнення до ст. 9 Закону України "Про охорону навколишнього природного середовища", які закріпили право громадян на участь в обговоренні та внесення пропозицій до проектів нормативно-правових актів, матеріалів щодо розміщення, будівництва і реконструкції об'єктів, які можуть негативно впливати на стан навколишнього природного середовища, внесення пропозицій до органів державної влади та органів місцевого самоврядування, юридичних осіб, що беруть участь в прийнятті рішень з цих питань.

Загальні організаційно-правові засади забезпечення доступу громадян до екологічної інформації, а також щодо збору, аналізу, зберігання відомостей, що віднесені до екологічної інформації визначені на рівні Закону України "Про охорону навколишнього природного середовища" від 25 червня 1991 р. Проте, сама процедура доступу громадськості до екологічної інформації визначена на рівні наказу Міністерства охорони навколишнього природного середовища України № 169 від 18 грудня 2003 р. [16], яким затверджено Положення про порядок надання екологічної інформації. Окрім того, на рівні наказу Мінприроди України № 168 від 18 грудня 2003 р. [17] затверджено Положення про участь громадськості у прийнятті рішень у сфері охорони довкілля, яким визначені форми участі громадськості. На нашу думку, сама процедура доступу громадськості до екологічної інформації має бути закріплена на рівні законодавчих актів.

На зважаючи на перераховані заходи прийняті державою, практичні механізми реалізації положень Конвенції в Україні не були запроваджені повною мірою. Зазначені вище заходи правового характеру тільки фрагментарно, епізодично визначають форми та способи реалізації міжнародних стандартів забезпечення екологічних прав людини, оскільки закріплюється саме право людини, проте відсутнє закріплення кореспондуючого йому обов'язку уповноважених суб'єктів. На такий стан справ неодноразово звертали увагу сторони Орхуської конвенції.

Така ситуація, на нашу думку, обумовлена цілою низкою об'єктивних та суб'єктивних факторів, що негативно впливають на ефективність виконання державою міжнародних зобов'язань, серед яких можна зазначити фактори політичного, економічного, соціального та правового характеру.

Серед факторів правового характеру доцільно розглянути наступне. По-перше, сам стан екологічного законодавства, якому притаманні такі ознаки як: розпорошеність правових норм щодо реалізації та захисту екологічних прав громадян, які закріплені на рівні багатьох законодавчих на нормативно-правових актів різної юридичної сили та навіть галузевого спрямування; відсутність збалансованості у закріпленні екологічних прав та визначенні екологічних обов'язків, які кореспондуються цим правам; відсутність конкретного визначення компетенції, повноважень, обов'язків національних державних органів щодо забезпечення екологічних прав людини. Такі повноваження державних органів часто формулюються в узагальненому вигляді, або порядок відповідно до якого мають забезпечуватися екологічні права громадян визначений на рівні актів центральних органів виконавчої влади.

До вказаної групи чинників доцільно віднести питання планування та реалізації законотворчої діяльності у сфері забезпечення екологічних прав громадян. У якості прикладу можна навести наступне: 17 лютого 2011 р. було прийнято Закон України "Про регулювання містобудівної діяльності" [18], який фактично містить норми, що суперечать основним положенням Орхуської конвенції, оскільки в ньому передбачено проведення громадських слухань при затвердженні генеральних планів населених пунктів, а не конкретних об'єктів будівництва. Прийняття даного акту створило низку суперечностей на законодавчому рівні, що інколи унеможлиблює на практиці забезпечити на належному рівні реалізацію екологічних прав людини в Україні.

Законом України від 19 березня 1999 р. Україна ратифікувала без застережень Конвенцію про оцінку впливу на навколишнє середовище у транскордонному контексті (Конвенція Еспо) [19]. Таким чином, наша держава прийняла на себе зобов'язання виконувати положення згаданої Конвенції у повному обсязі, зокрема щодо інформування партнерів та отримання від них інформації про можливий транскордонний екологічний вплив проектів, що реалізуються на нашій території та території сусідніх держав. Проте, на сьогоднішній день, у національному законодавстві відсутні норми, які визначають порядок інформування та отримання від зацікавлених держав-учасниць інформації про можливий транскордонний вплив на довкілля, життя та здоров'я людини та проведення спільних оцінок транскордонного впливу на довкілля.

Вочевидь, що в сьогоднішніх умовах сформувалася необхідність приведення національного законодавства у відповідність до вимог Орхуської конвенції, Конвенції Еспо та виконання норм Конституції України та чисельних законодавчих актів щодо пріоритетності

норм міжнародних договорів над нормами національного законодавства.

Особливістю організаційно-правового механізму імплементації міжнародних норм на національному рівні є сам стан інституційно-організаційного забезпечення процесу імплементації міжнародних стандартів. Система уповноважених національних органів у сфері охорони довкілля, раціонального використання природних ресурсів та забезпечення екологічної безпеки в Україні є безпосереднім об'єктом реформування. Так, наприклад, Міністерство екології та природних ресурсів України, яке є уповноваженим національним органом щодо забезпечення виконання Україною більш ніж 30 екологічних угод, реорганізували за роки незалежності України до 10 раз. Це, в свою чергу, пов'язано із постійною зміною відповідальних виконавців та координаторів по ряду міжнародних екологічних угод.

В діяльності національних органів щодо реалізації міжнародно-правових зобов'язань спостерігається певна неузгодженість дій різних національних органів, які відповідальні за реалізацію різних міжнародних угод в галузі прав людини. Наприклад, Міністерство юстиції України відповідальне за виконання Європейської конвенції з основних прав людини та свобод, а Мінприроди України відповідальне за впровадження Орхуської конвенції та інших екологічних угод.

Підсумовуючи викладене вище, можна говорити про те, що національний механізм імплементації міжнародних норм у сфері забезпечення екологічних прав людини в Україні потребує вдосконалення в частині визначення форм та способів реалізації цих норм. Фактично, можна говорити про необхідність приведення національного законодавства України у відповідність до вимог міжнародних угод.

1. Андрейцев В.І. Право екологічної безпеки. Навчальний та науково-практичний посібник. – К.: "Знання-Прес". 2002. – С.91-116.
2. Балюк Г.І. Міжнародно-правові засади співробітництва України у сфері нерозповсюдження ядерної зброї // Вісник КНУ. Юридичні науки. – Випуск 41. 2001. – С. 23-27.
3. Гавердовский А.С. Имплементация норм международного права. – Киев: Вища школа, 1980. – 320 с.
4. Дмитриєв А.І., Муравйов В.І. Міжнародне публічне право: Навч. посібник / Відп. Редактори Ю.С. Шемшученко, Л.В. Губерський. – К.: Юрінком Інтер, 2000. – 640 с.
5. Кравченко С.М., Андрусевич А.О., Бонайн Дж. Актуальні проблеми міжнародного права навколишнього середовища. Підручник / Під заг. ред. проф. С.М. Кравченко – Львів: Вид. центр ЛНУ, 2002. – 336 с.
6. Краснова М.В. Проблеми імплементації в Україні положень Орхуської конвенції. // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Юридичні науки. Випуск № 40. – С. 30-35.
7. Малишева Н.Р. Доступ громадськості до правосуддя з екологічних питань у світлі Орхуської конвенції "Про доступ до інформації, участь громадськості в прийнятті рішень та доступу до правосуддя з питань, що стосуються довкілля" і законодавства України. // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. – Юридичні науки. Випуск № 49-51. – С. 80-83.
8. Шемшученко Ю.С. Правовые проблемы экологии. – Киев, 1989.
9. Конституція України, прийнята 28 червня 1996 року // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.
10. Закон України "Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2020 року" від 21 грудня 2010 року N 2818-VI // Відомості Верховної Ради України. – 2011. – N 26. – Ст. 218.
11. Закон України "Про міжнародні договори України" від 29 червня 2004 року. Електронний ресурс. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1906-15>
12. Закон України "Про правонаступництво України" від 12 вересня 1991 року // Відомості Верховної Ради України. – 1991. – №46. – Ст.617.
13. Конвенція про доступ до інформації, участь громадськості в процесі прийняття рішень та доступ до правосуддя з питань, що стосуються довкілля // Офіційний вісник України від 14.05.2010 – 2010 р., № 33, стор. 12, стаття 1191, код акту 50905/2010.
14. Закон України "Про ратифікацію Конвенції про доступ до інформації, участь громадськості в процесі прийняття рішень та доступ до правосуддя з питань, що стосуються довкілля" // Відомості Верховної Ради України від 27.08.1999. – 1999. – № 34. – Ст. 296.
15. Закон України "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України" від 28 листопада 2002 р. – Електронний ресурс. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/254-15>
16. Наказ Міністерства охорони навколишнього природного середовища України № 169 від 18 грудня 2003 р. "Про затвердження Положення про порядок надання екологічної інформації". – Електронний ресурс. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0156-04>
17. Наказ Міністерства

охорони навколишнього природного середовища України № 168 від 18 грудня 2003 р. "Про затвердження Положення про участь громадськості у прийнятті рішень у сфері охорони довкілля". – Електронний ресурс. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0155-04> 18. Закон України "Про регулювання містобудівної діяльності" від 17 лютого 2011 р. // Відомості Верховної Ради України від 26.08.2011. – 2011 р. – № 34. – стор. 1544. – Ст. 343. 19. Конвенція про оцінку впливу на навколишнє середовище у транскордонному контексті. – Електро-

ний ресурс. – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_272. 20. Розпорядження Президента України "Про уповноваження Я. Мовчана на підписання Конвенції про доступ до інформації, участь громадськості в процесі прийняття рішень і доступ до правосуддя з питань, що стосуються навколишнього середовища" від 23 червня 1998р. № 334/98-рп. – Електронний ресурс. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/334/98-рп>

Надійшла до редколегії 29.03.12

О. Бевз, асист.

ПРОБЛЕМИ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ІСТОРИЧНИХ АРЕАЛІВ НАСЕЛЕНИХ МІСЦЬ В УМОВАХ ЗАПРОВАДЖЕННЯ В УКРАЇНІ КОНЦЕПЦІЇ СТАЛОГО РОЗВИТКУ (ЕКОЛОГО-ПРАВОВИЙ АСПЕКТ)

У статті досліджуються деякі питання еколого-правового регулювання історичних ареалів населених місць і їх ролі в процесі реалізації в Україні концепції сталого розвитку.

Ключові слова: сталий розвиток, землі історико-культурного призначення, культурна спадщина, історичні ареали населених місць.

В статье исследуются некоторые вопросы эколого-правового регулирования исторических ареалов населенных мест и их роли в процессе реализации в Украине концепции устойчивого развития.

Ключевые слова: устойчивое развитие, земли историко-культурного назначения, культурное наследие, исторические ареалы населенных мест.

The article examines some issues of ecological and legal regulation of historical areas of habitation and their role during implementation in Ukraine the concept of sustainable development.

Keywords: sustainable development, land of historical and cultural purpose, cultural heritage, historical areas of habitation.

Принцип сталого розвитку на сьогодні є одним із найважливіших сучасних принципів екологічного права. Як відомо, вперше концепція сталого розвитку була запроваджена на міжнародному рівні Всесвітньою Конференцією ООН з питань навколишнього природного середовища в Ріо-де-Жанейро (1992), яка визнала концепцію сталого розвитку домінуючою ідеологією цивілізації у XXI столітті.

Визнана концепція сталого розвитку і на рівні національного законодавства України. Так, відповідно до Закону України від 21.12.2010 р., яким затверджено Основні засади (стратегія) державної екологічної політики України на період до 2020 року [5], сталий соціально-економічний розвиток будь-якої країни означає таке функціонування її господарського комплексу, коли одночасно задовольняються зростаючі матеріальні і духовні потреби населення, забезпечується раціональне та екологічно безпечно господарювання і високоефективне збалансоване використання природних ресурсів, створюються сприятливі умови для здоров'я людини, збереження і відтворення навколишнього природного середовища та природно-ресурсного потенціалу суспільного виробництва.

Г.І. Балюк виокремлює наступні основні положення концепції сталого розвитку: в центрі уваги – людина, яка повинна мати право на здорове, плідне життя у гармонії з природою; охорона навколишнього природного середовища повинна стати невід'ємною частиною процесу розвитку і не може розглядатися окремо від нього; задоволення потреби розвитку та збереження навколишнього природного середовища повинно поширюватися не лише на існуюче, але і на майбутнє покоління; зменшення розриву у рівні життя між державами, викорінення бідності належить до числа найважливіших завдань світового співтовариства; щоб досягти сталого розвитку, держави повинні виключити або зменшити використання тих моделей виробництва, які йому не сприяють [14, с. 86].

Незважаючи на офіційне визнання та закріплення концепції сталого розвитку на міжнародному рівні та в українському законодавстві, одночасно в Основних засадах (стратегії) державної екологічної політики України на період до 2020 року вказується на те, що першопричинами екологічних проблем України є недостатнє розуміння в

суспільстві пріоритетів збереження навколишнього природного середовища та переваг сталого розвитку.

Сьогодні в українському суспільстві спостерігаємо зосередження уваги, в першу чергу, на проблемах економічних. При цьому недооцінюється значення екологічної і соціальної складової концепції сталого розвитку. Як зауважують з цього приводу науковці, Україні важливо не допустити принципових помилок, адже не можна надати перевагу успішному економічному розвитку без урахування в єдиній цілісній моделі екологічної та соціальних сфер. Україна має шанс використати краще зі світових надбань. А це досвід гармонізованого сталого розвитку суспільства, в якому добробут людей, навколишнє середовище, природні ресурси, людський капітал, втілений у досягненнях науки, освіти, передових технологіях, високих моральних цінностях є категоріями нероздільними, що взаємно доповнюють і збагачують одна одну [14, с. 91].

Розглядаючи екологічну складову концепції сталого розвитку, зазначимо, що навколишнє середовище (довкілля) у сучасних умовах розуміється не тільки як те, що безпосередньо створено природою. Під впливом науково-технічного прогресу в останні півстоліття утворилося нове антропогенно-природне середовище, яке й отримало назву навколишнього середовища (англ. – environment) [16, с. 11-12]. У Конституції України використовується термін "довкілля", який за змістом вважається більш широким, ніж навколишнє природне середовище. Антропогенні та природно-антропогенні ландшафти розглядаються як об'єкт регулювання екологічного права В.І. Андрейцевим [13, с. 149-179].

В контексті проблеми правового забезпечення охорони навколишнього природного середовища міст та інших урбанізованих територій в межах науки екологічного права розглядається сучасний міський ландшафт як гармонійне поєднання та взаємодія природних та природно-соціальних умов та процесів з антропогенними об'єктами. На відміну від природно-соціальних умов та процесів антропогенні об'єкти формуються людиною в процесі її життєдіяльності. До них відносяться будинки, шляхи, споруди. Раніше ці об'єкти в природі не існували і не були втягнуті в природну екосистему. Таким чином, міський ландшафт (ландшафт населеного пункту) – це складний природний, соціальний та виробничий